

מסורת הש"ס

(א) [פי' הר"ן על משנה
זו תמצא לעיל ג.],
(ב) [נסהדרין נע: ג.], (ג) [צ"ל
לישראל כלמיתא במשנה
שבמשניות], (ד) [בסה"מ
הג"י אס, ה.], (ה) [צ"י פז:
ו] [תהלים א, ו] [רש"י:
הגיה ולא הו, ה.], (ז) [צ"ל
כשואל,

תורה אור השלב

1. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל
אַבְרָהָם אֵל יֵרֶע בְּעֵינֶיךָ
עַל הַנֶּגֶד וְעַל אֲמֹתָיִךְ כֹּל
אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלֶיךָ שְׂרָה
שְׁמִיעַ בְּקֹלָהּ כִּי בִיחָק
יִקְרָא לָךְ זֶרַע:
בראשית כא יב

הגהות הב"ח

[illegible]

גליון הש"ס

מתני' לוקח ביותר. עיין לקמן דף מג ע"א: בהר"ן ד"ה אמר שמואל והו"ל בשמואל. בשואל. ועיין בהר"ן פ"ק דמסכת ע"ז דף שלג ע"ב וז"ע:

פירוש הרא"ש

מאובלי הדומם. מעשרה
תקעות שחקן ורעו
חולטם שום צברת
שאר מרבה את
ולכל נגן שום עתה
חורר. בבורות
עולם לרגל אפיס
שמאורייתם הוא
שנאם את ירושלים וכן
גירושם חזרו לסת תקום
ירושלים: ארץ ארץ
בתיים: אפילו עובר
כרבים: גם את שני
סוכים: ירושלים
לשמו את השנה: מותר
בישראל: שנקלסו
אברהם ואלו מלל נגן
מתני' ואומר בעקב
כרבים: אף שותם
מוע עכרס: גם יתקו
על שמו אברהם.
דמיון ירושלים (חל) וע
אברהם אבינו

מתנ"י אסור בישראל.
וגרים נמי בכלל זרע
אברהם מינהו לכל שומרי ה
לארם ועמה אב לכל הגוים
נהגה לישראל. וישראל לא
נקט נמי לזרע ישראל: אכן
לו באוסקן כמו שואל שאל
אינו נהנה דכזוי האי לא ר

רעז"י

מתני' משוסי שבת. מאותן משמרים שבת. אסור צוסי. שהן כמו כן משמרים שבת: מאובלי השום. צילי שבת: אסור צישראל. רישאל רגילין לאכול שום (צ"ק) מפני עונה שמקיימין מערב שבת לערב שבת ומרבה להם הזרע כדלמר אשר פרו יתן צעורין. אלו תלמידי חכמים המשמין מנותיהן מערב שבת לערב שבת (כתובות) (צ"ק): ואסור

צְבוּסִים: שהם נמי אוכלים שום צלילי שבת: ומוטר **צְבוּסִים:** שהן אינן עולין לירושלים אלא להר גריזים: **גְּבִ' אפי'** עובדי כוכבים נמי. אי משמרין שבת יהא חסור צהן: אלא. מאי שובתי שבת ארזן דמזוין על השבת דהיינו ישראל וכותים הן מזוין על השבת מפני שהן גרים אצל עובדי כוכבים וע"פ שמשמרין שבת אינן מזוין: ומוטר צְבוּסִים וצְבוּסִים ה' מזוין גיבור

עובדי כוכבים ההוא
מצווין בעולי ירושלים
כותים מצווין ואינם
שאיני נהנה לבני נח
בעובדי כוכבים: **גמ'**
מכלל בני נח כיון דא
על שמיא: **מתני'**
אברהם אסור ביש
כוכבים: **גמ'** והא
ביצחק יקרא לך זר
ביצחק וילא כל י
נהנה מ^אמישראל^ב לוק
שישראל נהנין לי
ביותר ^אואין שומעין
והן לי יהנה לעובדי
שמואל ^בהלוקח כב
ונאנם בידו חייב אלא
היא תנו שאיני

בפחות אבל שוה
לוקח היא אפילו שוה
דרמי על אפיה
לוקח ביותר ועוד
נהגין לי [לוקח ב
ואי בזבינא דרמי ע
בשוה סיפא בזבינ
לוקח בפחות אפילו

מידו. שנשבר חייב לוקח לשלם לו: **אלמא** (א) הנאת לוקח היא דהנאה ללוקח במקחו יותר משל מוכר הלכך חייב דגמר ומקני נפשיה בזהיא הנאה שמינוח לבקרו " והוי כנושא שכר ונתחייב בארומסין: **אבל שוה בשוה.** אינו יכול [למכור]. ואי ס"ד הנאת לוקח היא הקונה חפץ ולא הנאת המוכר אפי' שוה בשוה נמי יהא יכול למכור דלא הוי הנאת מוכר אלא הנאת לוקח: תריץ דמתינתין לשמע שוה בשוה לא: **בוצינא דרמי** ע"א **אפיה.** עיקקא בישא דלא קפץ עליה וצניא ודומה לו כמי שמונחת על פניו ועכשו כשמוכרה שוה בשוה הנאת מוכר היא ולא הנאת לוקח (א) הלכך מוכר בפחות אבל שוה בשוה לא: **אימא רישא.** דההיא לוקח ביותר ודייקין מינה הכי נמי אבל שוה בשוה לא אינו לוקח אלמא הנאת לוקח הוי דאי הנאת מוכר אפילו שוה בשוה נמי הנאת מוכר היא ולא הנאת לוקח ובהאי יכול ליקח מהן דאכתי לית ליה הנאה בזההו וצני: **ועוד אימא סיפא קונס שישראל** בפחות ומוכר ביתר אבל שוה בשוה לא: ואי **בוצינא דרמי** המוכר ולא הנאת לוקח היא: **סיפא בוצינא חריפא.** בסמורה ד הלכך מוכר בזיקר: **אפילו שוה בשוה נמי.** יהא לוקח המדיר דהא

עוהה בכלל ורעוה ס'י הוה הים המלה לגרים וכמי כ'י אז המון גרים נתחבר בתחלה אז
 ירמיהו (ד' ק' ג') וטוהר עבדיו בוכבים. ואפילו ס'י מרע חסדים כ'י מרעס נגדלה: שאני
 דוקא להמ"ל הטורד הגלה מחצירו לוקח ממנו נפשות ס'י אלה מנדקע בדרשא לורע אנדרס
 ומעין לו. כדי נקטת ואלת דגריס ס'י שומעין לו: גב' חלוקה בליס מן חגרי. לרעוה אז
 הנהא שג' כל ימי שגלמו ולא למשאל: ואי הנהא לוקח הויא אפילו שוה בשוה גמי. שג' ס'י

על אפיס: שאני דרישא לוקח ביוהר. דמשמע על אז שוה לו וסיון לוקח וצניא דרמי
 נמי אפילו חסד לנאח: ס'יפא בוכינא חרישא. לכל חסדוהי חסדוהי. לכל חסדוהי חסדוהי

ארבעה נדרים פרק שלישי נדרים

ר"ז

אפי' עוזדי כוכבים נמי. כלומר ה"ל למתני אסור במקיימי השבת כדי שיורו בכלל כל העובדי כוכבים השבועים; אמר אזני מלווה ועושה קנני. כלומר שאין בכלל דבריו אלא מזוין ועושין; נסרתי קמייאח. דהיינו שצדקת שבת ואכילת שום ישראל וכו' וכו' מזוין ועושין; מבתנ' קונס אסתי

וְהָיָה לְבָנִי נָח מוֹשֵׁר יִשְׂרָאֵל. וְאַחֲרָיִךְ
 יִשְׂרָאֵל נָמִי בָנִי נָח יִנְיֶהוּ כִּי־וַיִּתְּקֶדֶשׁ
 אֶזְרָהּם אֲבִינוּ אִיקְרוּ עַל שְׁמֵהּ וְלֹא
 עַל שֵׁם נָח: אֲשֵׁנִי נֶהְנֶה לִּזְרַע
 אֶזְרָהּם אֲסוּר יִשְׂרָאֵל וּמוֹסֵר בְּעֻבְדֵי
 כּוֹכְבִּים. דְּלִפְנֵי בְנֵי יִשְׁמַעֲאֵל וְעָשׂוּ
 לֹא מִיקְרוּ זֶרַע אֶזְרָהּם כְּדָמָה בְּגִמְרָם:
 אֲשֵׁנִי נֶהְנֶה לְיִשְׂרָאֵל לִקְחָה יִסֵּר.
 כְּדִי שֶׁלֹּא יִהְיֶה מֵהֶם צִמָּה שְׁהוּא
 לִקְחָה: וּמוֹדֵר בְּפִתּוֹת. כְּדִי שֶׁלֹּא
 יִהְיֶה מֵהֶם צִמָּה שְׁהוּא לִקְחָה מִדֶּגֶר
 אֲסוּר שְׁבֵת אֲסוּר יִמְאֻכְלִי שׁוּם אֲסוּר
 יָם: מְעוּלֵי יְרוּשָׁלַּיִם בְּכוֹתִים: גַּמ' מֵאִי
 מִמְקִימֵי שְׁבֵת מֵאִי עוֹבְדֵי כּוֹכְבִּים
 נָמִי שְׁבֵת אִי הָכִי אִימָא אֲסוּר בְּיִשְׂרָאֵל
 וּמוֹתֵר צְוּוּם יִנְיֶהוּ (6) אֲמֹר

קתני בתרתי בבי
תים מצווין ועושין
דעבדי עושין ואינם
ישראל מצווין ועושין
ושין: **מתני'** יקונם
מותר בישראל ואסור
וישראל מי נפיק
קדש אברהם איתקרו
השאיני נהנה לזרע
אל ומותר בעובדי
כא ישמעאל ייכי
כתיב והאיכא עשו
חק: **מתני'** השאיני
ביותר ומוכר בפחות
וקח בפחות ומוכר
לו שאיני נהנה להן
רוכבים: **גמ'** אמר

מִן הָאוֹמֶן לְבָקְרוֹ
אֶת קֶסֶר הַנָּתַל לֹקֶחַ
וְהַנֶּה מִיִּשְׂרָאֵל מוֹכֵר
שׁוֹהָה לֹא וְאִי הַנָּתַל
בְּשׁוּהָ מִתְנִי' בּוֹבִינָא
זֶה כֵּן אִימָא רִישָׁא
וְיִמָּא סִיפָא שִׁיִּשְׂרָאֵל
חֲתוּת] וּמוֹכֵר בִּיּוֹתָר
אִפִּיה אִפִּילוֹ שׁוֹהָ
חֲרִיפָא אִי הִכִּי
שׁוֹהָ בְּשׁוּהָ אֵלָּא
מִתְנִי'

הרי הוא מהנה אותן הלכך אסור: שאיני נהנה נהם וסם ליה יונה
 לעוצדי כוונתם. כתב הרא"ה ז"ל דהא קמ"ל דלא תימא כיון דהכי
 נדר אי אפשר לו לעמוד בנדרו והוא ליה כי יהיה דאמר לעיל
 בפרק ואלו מותרין (דף טו.) שבועה שלא אישן ישנה ימים מכין אותו
 וישן לאלתר והכי נמי נימא דינהא לאלתר דדבר שאי אפשר לעמוד
 בו הוא קמ"ל דלא כיון דאיכא תקנתא בעוצדי כוונתם אע"פ שאי
 תקנה דהוקה לו: גב' אמר שמואל הווקה כלי מן הסגר ונאנס
 בידו חייב הנאנס לוקה היל. אוקמינן התם בפ' הספינה (ב"ב פח.)
 דקדיף דמיה הלכך סמכא דעמיה דלוקה שאם רצה ללקחן הרשות
 בידו וכיון שכן חייב באונסין דבמקח כל הנאה ללוקח היא ולא
 למוכר והוא ליה (ס' ט) כשמואל דמשום דכל הנאה שלו חייב
 באונסין ונהי דלא לא חש לפרושי דהא דשמואל דוקא דקדיף
 דמיה

נהנין לִי. כלומר שלא יהו ישראל נהנין ^(א) לי ממני לוקח
ל אפיה אפילו שזה בשוה. ממי יהא יכול למוכר דהא הגאמ
הא שפיר עלה זבינא דשוה הוי הגאמ לוקח ולא הגאמ מוכר
הגאמ לוקח היא ולא הגאמ מוכר ולא ^(א) יהא הך נהנה ממנו:
מתני'

פריך מאי איריא כותים דמיון שסבר שכותים גירי אריות הן דא"כ העובדי כוכבים בכלל הכו
ששונמים בשבט ולבהי פריך אפילו עובדי כוכבים נמי:

גור א"ע פ' דפרנסתו במקומו וממכר מיקרי הנאת לוקח ולא הנאתו: **אלמא** הנאת לוקח הו' זין המוכר נהנה כלום: **בובינא** דרמי' ע"ל **אפיה**. מתק שאין לו קופאיש וכל ההנאה של מוכר אפיה אפילו נהנה בשוה נמי דכל ההנאה של מוכר הו' זין: **קופא** דקמא ששדלנ' נהני' לו מ' כי וצין ביותר ליה ליה הנאה: **אפילו** שוה בשוה נמי. **אין** כאן ההנאה למוכר:

עין משפט
נר מצוה

כב א מ״י פ״ט מנהל
 דברים הלכה ד סנה
 גלויין ד״ס ט״ע מ״י
 ר״ז ט״י רח״ל
 (ב טור ר״ז ע״ג)
כג א מ״י שם ט״ע שם
 ט״ע גל״
כד ד ה ז א מ״י שם הל״
 שם ו כא ט״ע שם
 ט״ע מ״
כה ח מ״י פ״ו מהלכות
 דברים הלכה ד סנה
 שם ט״ע ד״י ק״י רב
 ט״ע א״
כו ט מ״י פ״ד מנהל
 מדרים הלכה ד סנה
 עקין פ״ט ט״ע מ״י
 שם וסומן כ ט״ע א״
 ויכרז אלפס כ״מ פ״ח דף
 קכב. ובראש״ה שם סימן
 (ג״)

מוסף רש"י

ביצחק ולא כל יצחק.
 צחק אמר כי יצחק קריב
 כי זרע אלה כי יצחק
 (וראשית כח טו.) הלווקה
 בלי מן האומן בברקו.
 (לוי וטעבן, ר"ב ש"ב
 י"א) און פון מוס קידו.
 (א"ר ט"ז.) ונאנס בידו.
 בטון שפול מרד ושכר,
 חייב. והוא קרני דמיה,
 דקטמח דעתיא דמיה,
 אמר שפסק דמיה, ואפילו
 און סחר בו ואזכור יא
 חושש בכלי וזאן קטנו
 ואנאנס בידו קודם אסמורו
 לעלוי חייב. ודמאנטי
 צליל לנדקו וקטנוא חייב
 פון און לאמריש יא
 נאמורו, וכוון לאמריש
 נאמורו, היכי מיפטר
 מן דע שחורטו נעליו
 (ב"ב ט"ו.)

תוספות

הנודר משבותי שבת
בשבת בישראל
אמר: אביר
ואביר אביר
הכותם מקיימי מצות
שבת: מאבירי השבת
האשר האביר
בביתם: פי' אמן ששמו
לאכול בום ומתקנה עולם
שבת: וגם הכותם שורשים
תקנה להלכות שבת שצ"ל
לדבר דמפרשין הכל שצ"ל
מאבירי שבת מע"ש מן
למן פרק קטן ש"ן
לדבר: (דף ע"ג:) קום עד
שמי ידוע עד ששבת
לכל שבת קור אלע
שבת שבת אלע מתקין
זה אלע עד שש שדך
שבת אלע אורלין אלע
שבת שבת אלע מתקין
שבת שבת אלע אלע
ליושנין שבת אלע אלע
היו עושין: אביר
מקיימי שבת אמר
עלם בוכים נמי: פי'
אמר יי' עבדי בוכים אקור
שבת ודמי מלי קטנים
הם שבת שבת אלע
דרכם לשבות שבת אלע
יחסי לשבות שבת
אמר דמי קטני אלע
מקיימי שבת שבת
בשבת אלע שבת
מתקין על שבת דל"י
אלע הוה מתקן ביום
שבת דקדרי' כל בום
מגורו חיותן כל ואים מתקין
אלע שבת למתקן שבת
אלע שמינו חיותן וכו'

ולא הנאת מוכר דמחייבת
אל ומיהו כשמוכרו בפחות
ר ביותר אפילו שזה בשוה